

**THE EFFECTIVENESS OF A HEALTH EDUCATION PROGRAM ON
BLOOD PRESSURE CONTROL FOR HYPERTENSIVE PATIENTS
ATTENDING SARABURI HOSPITAL**

KANITTA PASUWAN

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE (PUBLIC HEALTH)
MAJOR IN HEALTH EDUCATION AND BEHAVIORAL SCIENCES
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2004

ISBN 974-04-4488-1

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

ประสิทธิผลของโปรแกรมสุขภาพในการควบคุมความดันโลหิตของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง
โรงพยาบาลสระบุรี (THE EFFECTIVENESS OF A HEALTH EDUCATION PROGRAM ON
BLOOD PRESSURE CONTROL FOR HYPERTENSIVE PATIENTS ATTENDING
SARABURI HOSPITAL)

ชนิษฐา ปาสุวรรณ 4337149 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร) สาขาวิชาเอกสุขภาพและพฤติกรรมศาสตร์

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ชาญชัย ยามะรัต, M.S.P.H., รุ่งโรจน์ พุ่มริ้ว, Ph.D., นิตส์น
ศิริโชติรัตน์, Dr.P.H., สุรชัย กอบก้อชัยพงษ์, พ.บ., Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรม
สุขภาพในการควบคุมความดันโลหิตของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โรงพยาบาลสระบุรี โดยประยุกต์
ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคมารใช้ในการจัดกิจกรรม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง
ที่มารับบริการในคลินิกโรคหัวใจและหลอดเลือด แผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสระบุรี จำนวน 70 คน
แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ กลุ่มละ 35 คน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมสุขภาพที่จัดขึ้น
ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบได้รับบริการสุขภาพตามปกติ ใช้เวลาในการศึกษา 12 สัปดาห์ รวบรวมข้อมูล
โดยใช้แบบสัมภาษณ์ก่อนและหลังการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน ไคสแควร์ และทดสอบทางสถิติด้วย paired t-test, Independent t-test

ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากทดลอง กลุ่มทดลองมีการรับรู้ความรุนแรง การรับรู้โอกาสเสี่ยง
ต่อภาวะแทรกซ้อน ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ความคาดหวังในประสิทธิผลของการ
ตอบสนองในพฤติกรรมปฏิบัติ และมีพฤติกรรมควบคุมอาหาร การออกกำลังกาย การผ่อนคลาย
ความเครียด การหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง การรับประทานยา และระดับความดันโลหิต ดีกว่าก่อนการทดลองและ
ดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับค่าดัชนีมวลกาย พบว่า ดีกว่าก่อนการทดลอง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่แตกต่างจากกลุ่มเปรียบเทียบ

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การจัดโปรแกรมสุขภาพโดยใช้แนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจ
เพื่อป้องกันโรค ร่วมกับการใช้กระบวนการกลุ่ม สามารถส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมควบคุม
ความดันโลหิตไปในทางที่ดีขึ้น จึงควรมีการจัดโปรแกรมสุขภาพในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงและผู้ป่วย
โรคเรื้อรังอื่น ๆ ต่อไป

THE EFFECTIVENESS OF A HEALTH EDUCATION PROGRAM ON BLOOD PRESSURE CONTROL FOR HYPERTENSIVE PATIENTS ATTENDING SARABURI HOSPITAL.

KANITTA PASUWAN 4337149 PPH/M

M.Sc.(PUBLIC HEALTH) MAJOR IN HEALTH EDUCATION AND BEHAVIORAL SCIENCES

THESIS ADVISORS : CHANCHAI YAMARAT, M.S.P.H., ROONGROTE POOMRIEW, Ph.D., NITHAT SIRICHOTIRATANA, Dr.P.H., SURACHAI KOBKUECHAIYAPONG, M.D.,Ph.D.

ABSTRACT

This study was quasi-experimental research which studied the effectiveness of a health education program on blood pressure control in hypertensive patients at Saraburi Hospital, by applying the concepts of Protection Motivation Theory and group process. The sample for this study was 70 patients with essential hypertension, who received clinical treatment from the Cardiovascular Disease Clinic of Saraburi Hospital. They were divided into experimental and comparison groups, with an equal number, of 35 persons, in each. The experimental group received a newly designed health education program for 12 weeks, while the comparison group received a regular health education program. Data collection was done by interview technique, with a structured interview schedule, and medical records, before and after the experiment. Percentage, mean, standard deviation, chi-square, paired t-test, and Independent t-test were used for data analysis.

Results showed that after participating in the health education program, the experimental group had a more significant change in perceived severity and vulnerability of hypertension complications, self-efficacy expectations, response efficacy of practicing hypertension control behaviors, and health practices regarding dietary control. Exercise, relaxation, avoiding risk factors, medicine taking, and blood pressure levels were all also changed from before the experiment and compared with the comparison group. There was no significant change in Body Mass Index but the BMI of the experimental group decreased more than that of the comparison group.

Regarding the findings, the health education program applying Protection Motivation Theory and group process had positively changed blood pressure control behaviors of hypertensive patients. Thus, this program should be organized for hypertensive patients and other chronic disease patients.

KEY WORDS : PMT / HEALTH EDUCATION PROGRAM / BLOOD PRESSURE CONTROL / HYPERTENSIVE PATIENTS